

DEMONSTRERER: Sidimahmed Salem (i midten med brosjyrer) har et håp om at Nora og Sirin kan vokse opp i et fritt Vest-Sahara. Lørdag viste de sin misnøye med det delvis Jebesen-eide rederiet Gearbulk.

Ber rederi skygge unna hjemlandet

Sahrawier i Norge ber det Bergens-eide Gearbulk-rederiet slutte å handle med Vest-Sahara. De mener slik handel opprettholder den brutale okkupasjonen.

**KJARTAN HJERMANN DØHLIE
PAUL SIGVE AMUNDSEN (foto)**
kjartanhjermann.dohlie@bt.no

Lørdag arrangerte Foreningen for saharawier en demonstrasjon på Festplassen i Bergen. Foreningen mener internasjonale selskaper gjør det mulig for marokkanske myndigheter å opprettholde okkupasjonen.

– Marokko tjener milliarder på okkupasjonen, og selskaper som Gearbulk tjener på å transportere fosfat for Marokko. Hadde det ikke vært for disse selskapene, ville vi hatt friheten vår, sier lederen i foreningen, Sidimahmed Salem.

Fengsling og tortur

Vest-Sahara, eller Den saharawiske arabiske demokratiske republikk, har vært okkupert av Marokko siden i 1975. Leder for Støttekomiteen for Vest-Sahara, Ronny Hansen, forteller om en befolkning under fullstendig overvåking.

– Det er ingen organisasjons- eller bevegelsesfrihet. De som protesterer blir fengslet og torturert. Over 500 mennesker har «forsvunnet», sier Hansen.

Flesteparten av saharawiene, områdets befolkning, er drevet på flukt. Rundt 160.000 har bodd i teltleirer i den algeriske ørkenen i over 30 år.

– Det er opp mot 60 grader om sommeren og under null om vinteren. De er fullstendig avhengig av hjelp. 19 prosent av barna er grovt underernærte. Det er høyere enn i Darfur, sier Hansen, som mener de store fosfatforekomstene i landet er en viktig grunn til okkupasjonen.

UD fraråder handel

– Jeg har sjelden vært borti lignende kynisme. Andre norske selskaper har trukket seg ut. Gearbulk bryr seg ikke, sier Hansen

UD fraråder norske selskaper å drive handel med Vest-Sahara.

– Det kan være i strid med folkeretten og norske myndigheter fraråder handel i Vest-Sahara, sier underdirektør i UD, Bjørn Jahnsen.

NUPI-direktør Jan Egeland kaller Vest-Sahara en glemt konflikt.

– Det er ingen løsning i sikte for dette folket, som er blitt sikket av verdenssamfunnet i flere tiår. Situasjonen blant flyktingene blir bare verre, sier Egeland.

– Hva synes du om selskaper som profiterer på denne situasjonen?

– Det kan diskuteres om det er i strid med internasjonal lov, men jeg mener det er umoralsk, sier Egeland.

Sidimahmed Salem håper

fakta

Gearbulk

■ Gearbulk er et internasjonalt shippingselskap med hovedkontor i England.

■ Den Bergens-baserte Jebesen-familien eier 60 prosent av selskapet. 40 prosent eies av koreanske interesser.

■ Støttekomiteen for Vest-Sahara mener Gearbulk siden 2002 har tjent rundt en milliard kroner på fosfattransport fra Vest-Sahara. De krever at Gearbulk betaler dette tilbake til flyktingene fra Vest-Sahara.

KILDE: GEARBULK.COM OG STØTTEKOMITEEN FOR VEST-SAHARA

bevisstgjøring blant folk kan føre til at Bergens-rederne slutter å handle med Marokko. Han flyktet til Norge for ti år siden, etter å ha blitt fengslet og torturert i hjemlandet.

– Det er mange tusen som meg. Sahrawier vil nå heller drukne på vei til Kanariøyene enn å bo i hjemlandet. Vi har levd under brutaliteten i 30 år. Rederne må tenke på det, sier Salem.

Han drømmer om en gang å kunne flytte tilbake til hjemlandet.

– Selv om det bare er ørken, er ingen plass som ørkenen i Vest-Sahara.

Det lyktes ikke BT å få tak i styreleder i Gearbulk, Kristian Jebesen, lørdag. Han har tidligere uttalt at selskapet er opptatt av å drive innenfor de lover og regler som gjelder.

– Det har vi også gjort i denne saken. Britisk UD har uttalt at handel med den marokkanske okkupasjonsmakten i Vest-Sahara ikke er å anbefale, men at det heller ikke er noe forbud mot slik handel, sier Jebesen til Norwatch.no.

Vest-Sahara har vært okkupert i 33 år

Vest-Sahara, eller Den saharawiske arabiske demokratiske republikk, har vært okkupert av Marokko siden 1975. FN har fordømt okkupasjonen. I dag bor det 100.000 saharawier i Vest-Sahara og 160.000 i flyktingleirer i Algerie. Det er 160.000 marokkanske soldater og 300.000 til 400.000 marokkanske bosettere i området. Vest-Sahara er rik på naturressurser, blant annet store mengder fosfat. Norsk UD fraråder handel med de marokkanske myndighetene i landet.

KILDE: STØTTEKOMITEEN FOR VEST-SAHARA OG UD

Nasjonalpark møter motstand

Forsvaret vil fortsatt drive lavflyging over Fulufjellet nasjonalpark, som planlegges ved svenskegrensen i Trysil kommune.

SKJALG FREMO, NTB
Trondheim

I tillegg vil reiselivsnæringen redusere arealet for verneområdet.

Dette presset fra høyst ulike brukerinteresser går frem av uttalelser som Direktoratet for naturforvaltning (DN) har mottatt om verneforslaget som nå har vært ute på sentral høring.

Trysil kommune har bedt DN om å utsette den endelige behandlingen av denne vernesaken i minst et halvt år, inntil en arbeidsgruppe i kommunen har utredet konsekvenser av ulike verneformer i Fulufjellet.

Svensk-norsk

Arbeidet med å utrede Fulufjellet nasjonalpark startet i 2004 på oppfordring fra svenske myndigheter, som i 2002 hadde opprettet den 385 kvadratkilometer store Fulufjället nasjonalpark på svensk side av grensen. Da Stortinget i 1993 behandlet «Ny nasjonalplan for nasjonalparker og større verneområder i Norge» var Fulufjellet ikke en del av denne planen.

Formålet med den svenske nasjonalparken er å bevare et relativt stort, urørt og sammenhengende fjell- og skogområde med særpreget vegetasjon og andre store naturverdier. Fra svensk side ble de uttrykt ønske om at norske myndigheter måtte sette i gang en planprosess for å sikre verdiene som er knyttet til helheten i Fulufjellet.

Forslaget fra DN, som ble sendt på høring i mars, går ut på at Fulufjellet nasjonalpark opprettes med et areal på 90 kvadratkilometer på norsk side av grensen.

Lavflyging og alpinsport

Forsvarsbygg legger i en høringsuttalelse sterk vekt på at Forsvaret fortsatt har behov for å kunne drive lavflyging innenfor området til den planlagte nasjonalparken.

Reiselivsnæringen, representert ved Fulufjellet Alpinsenter, Alpinanleggenes Landsforening og NHO Reiseliv, er opptatt av at grensen for nasjonalparken ikke må komme for nær Fulufjellet Alpinsenter i Ljørdalen i Trysil.

Daglig leder Bjarne Sletten i Fulufjellet Alpinsenter skriver i en høringsuttalelse at grensene mellom nasjonalparken og alpinsenteret etter dagens planer er altfor tett inntil hverandre. Han foreslår at et areal lengst sør i planområdet tas ut av verneplanen.